

John Fante

*Vraag het aan
het stof*

ROMAN

Vertaald door
Mea Flothuis

MEULENHOF

I

Op een avond zat ik op het bed in mijn hotelkamer op Bunker Hill, pal in het centrum van Los Angeles. Het was een belangrijke avond in mijn leven, want ik moest een besluit nemen over het hotel. Een van tweeën: óf ik betaalde óf ik ging eruit, stond er op het briefje dat de hospita onder mijn deur geschoven had. Een groot probleem dat recht had op mijn onmiddellijke aandacht. Ik loste het op door het licht uit te draaien en naar bed te gaan.

's Ochtends werd ik wakker, bedacht dat ik meer beweging moest nemen en begon er meteen mee. Ik maakte een aantal diepe kniebuigingen. Toen poetste ik mijn tanden, proefde bloed, zag het roze op de tandenborstel, herinnerde me de advertenties en besloot de deur uit te gaan voor een kop koffie.

Ik ging naar het restaurant waar ik altijd naartoe ging, ging op de kruk voor de lange toonbank zitten en bestelde koffie. Het smaakte heel behoorlijk naar koffie maar was toch het geld niet waard. Ik zat daar en rookte een paar sigaretten, las de honkbaluitslagen van de American League, sloeg die van de National League expres over, en zag met voldoening dat Joe DiMaggio het Italiaanse volk nog altijd tot eer strekte, want hij stond boven aan de scorelijst.

Een fantastische slag, die DiMaggio. Ik liep het restaurant uit, stelde me op voor een denkbeeldige werper en gaf hem een poeier van een homerun tot over het hek. Toen liep ik de

straat uit naar Angel's Flight en vroeg me af wat ik eens met de dag zou doen. Maar er was niets te doen, en dus besloot ik een eind door de stad te gaan lopen.

Ik liep in Olive Street langs een vuilgeel flatgebouw dat nog zo nat was als een vloeiblad van de mist van de afgelopen nacht, en dacht aan mijn vrienden Ethie en Carl, die uit Detroit kwamen en daar gewoond hadden, en ik herinnerde me de avond dat Carl Ethie had geslagen omdat ze een kind kreeg en hij geen kind wou. Maar ze kregen het kind toch en daar is alles mee gezegd. Ik herinnerde me het interieur van het flatgebouw, hoe het er naar muizen en stof had geroken, en de oude vrouwen die op warme middagen in de hal zaten, en de oude vrouw met de mooie benen. Dan was er nog de liftbediende, een gebroken man uit Milwaukee, die je altijd leek uit te lachen als je je verdieping noemde, alsof je wel gek was om juist die verdieping te kiezen, de liftbediende die altijd een bord met boterhammen in de lift had en een sensatieblaadje.

Toen liep ik heuvelafwaarts door Olive Street, langs de gruwelijke houten huizen waar een sfeer van moord en doodslag hing, en verder naar beneden, naar het concertgebouw, en ik herinnerde me dat ik daar eens met Helen naar het Don Kozakken-koor was wezen luisteren, en hoe ik me doodverveeld had en dat we daarom ruzie hadden gekregen, en wat Helen die avond had gedragen – een witte jurk, en hoe die mijn lendenen deed zingen als ik hem aanraakte. O die Helen – maar daarover een andere keer.

En nu stond ik op de kruising van Fifth en Olive, waar de grote trams de oren van je hoofd vraten met hun lawaai, en de benzinelucht de palmen iets treurigs gaf, het zwarte plaveisel nog nat van de mist van 's nachts.

En nu liep ik voor het Biltmore Hotel, langs de rij gele taxi's

waarin alle chauffeurs zaten te pitten behalve de chauffeur die het dichtst bij de ingang stond, en ik vroeg me af hoe die kerels aan hun informatie kwamen, en ik herinnerde me de keer dat Ross en ik van een van hen een adresje kregen, hoe hij ons een vette knipoog had gegeven en ons nota bene naar Temple Street gereden had, en daar zagen we godbetert alleen twee hele onaantrekkelijke, en Ross zette door, maar ik zat in de salon platen te draaien en voelde me bang en opgelaten.

Ik passeerde de portier van het Biltmore en ik haatte hem meteen, met zijn gele tressen en zijn een meter negentig en zijn ponteneur, en toen kwam er een zwarte automobiel langs het trottoir aanglijden, en een man stapte uit. Hij leek rijk, en toen stapte er een vrouw uit, een heel mooie vrouw met een zilvervos om, en ze was als een melodie tussen stoeprand en klapdeuren en ik dacht o man, ik wou dat ik eventjes, een nacht en een dag maar, en ze was een droom toen ik langsliep, haar parfum nog in de natte ochtendlucht.

Toen ging er een hele tijd voorbij terwijl ik voor een pijpenwinkel stond te staren, en de hele wereld vervaagde behalve die etalage en ik stond daar en rookte ze allemaal, en zag mezelf als een groot schrijver met zo'n sjieke Italiaanse pijp, en een rottinkje, uit een grote zwarte auto stappen, en zij was er ook, apetrots op mij, de dame met de zilvervos. We lieten ons inschrijven, en toen dronken we een cocktail en dansten een tijdje, en toen namen we nog een cocktail en ik declameerde een paar verzen in het Sanskriet, en het leven was zo prachtig mooi, omdat er om de haverklap een schoonheid naar me keek, naar mij, de grote schrijver, en ik moest en ik zou mijn handtekening op haar menu zetten, en het meisje met de zilvervos was heel erg jaloers.

Los Angeles, geef iets van jezelf! Los Angeles, kom naar me

toe zoals ik naar jou kwam, mijn voeten over je straten, jij mooie stad die ik zo liefhad, jij droeve bloem in het zand, mooie stad die je bent.

Een dag en nog een dag en de dag daarvoor, en de bibliotheek met al de grote jongens op de planken, de ouwe Dreiser, de ouwe Mencken, alle jongens stonden daar en ik kwam ze opzoeken. Hallo Dreiser, hallo Mencken, hé hallo: voor mij is er ook een plaatsje, en het begint met een B, op de plank met de B, schuif eens op voor Arturo Bandini, maak een plekje vrij voor zijn boek, en ik ging aan tafel zitten en keek maar naar de plaats waar mijn boek zou staan, vlak naast Arnold Bennett; niet veel soeps, die Arnold Bennett, maar daar zou ik de B's komen versterken, de ouwe Arturo Bandini, een van de jongens, tot er een meisje naderde, een vleugje parfum door de afdeling romans, een geklik van hoge hakken dat de monotonie van mijn roem doorbrak. Een zalige dag, een zalige droom!

Maar die hospita, de hospita met het witte haar bleef me maar van die briefjes schrijven. Ze kwam uit Bridgeport, Connecticut, haar man was dood en ze stond alleen op de wereld en vertrouwde niemand, dat kon ze zich niet veroorloven, zei ze tegen me, en ze zei dat ik betalen moest. Het liep op als de nationale schuld, ik moest betalen of vertrekken – tot op de laatste cent, vijf weken achterstallige huur, twintig dollar, en zo niet, dan zou ze beslag leggen op mijn koffers; maar ik had helemaal geen koffers, ik had maar één valiesje en dat was van karton zonder zelfs een riem erom, want de riem zat om mijn buik teneinde mijn broek op te houden, maar dat was niet zo moeilijk omdat mijn broek ook al weinig meer voorstelde.

‘Ik krijg net een brief van mijn agent,’ zei ik. ‘Mijn agent in New York. Hij zegt dat er weer een verkocht is, hij zegt niet waar naartoe, maar hij heeft er een verkocht. Dus weest u niet

bang, mevrouw Hargraves, maak u geen zorgen, met een dag of wat is het binnen.'

Maar zo'n leugenaar als ik kon ze niet geloven. Het was geen echte leugen; het was een wens, geen leugen, en misschien was het zelfs geen wens, misschien was het een feit, en de enige manier om daar achter te komen was de postbode in de gaten te houden, heel goed in de gaten te houden, de post die hij op de tafel in de hal neerlegde nakijken, hem op de man af vragen of er iets voor Bandini bij was. Maar dat hoefde ik na zes maanden in dat hotel niet meer te vragen. Hij zag me al aankomen en knikte dan ja of nee, al voor ik het vroeg: drie miljoen keer nee; een keer ja.

Op een dag kwam er een prachtige brief. O, ik kreeg een heleboel brieven, maar dit was de enige mooie, en hij kwam 's morgens en er stond in (hij had het over *Het hondje lachte*) dat hij *Het hondje lachte* had gelezen en het goed had gevonden; hij zei, meneer Bandini, als ik ooit een groot talent heb gezien dan bent u het wel. Hij heette Leonardo, een groot Italiaans criticus, alleen stond hij niet als zodanig bekend, hij was gewoon iemand die in West-Virginia woonde, maar hij was een groot criticus en hij stierf. Hij was al dood toen mijn luchtpostbrief in West-Virginia aankwam, en zijn zuster stuurde mijn brief terug. Ze schreef ook een heel mooie brief, ze was zelf ook een heel goede critica, en vertelde dat Leonardo aan de tering was gestorven, maar dat hij tot zijn dood gelukkig was geweest, en een van de laatste dingen die hij had gedaan was zittend in bed mij schrijven over *Het hondje lachte*: een droom de wereld uit, maar heel belangrijk; Leonardo, nu dood, een heilige in de hemel, de gelijke van de twaalf apostelen.

Iedereen in het hotel had *Het hondje lachte* gelezen, iedereen; een verhaal waarvan je al lezend niet meer bijkwam, en

het ging ook niet eens over een hond; een steengoed verhaal, een en al poëzie. En de grote uitgever, niemand minder dan J.C. Hackmuth, wiens handtekening wel Chinees leek, schreef in een brief: een geweldig verhaal en ik ben er trots op het te plaatsen. Mevrouw Hargraves las het en bekeek me daarna met andere ogen. Ik kon in het hotel blijven en werd niet in de kou gezet (alleen was het vaak in de hitte) vanwege *Het hondje lachte*. Mevrouw Grainger van kamer 345, van de Christian Science (prachtige heupen maar een beetje te oud) uit Battle Creek, Michigan, zat in de hal op haar dood te wachten, maar *Het hondje lachte* bracht haar weer terug op deze wereld en de blik in haar ogen zei me dat het goed was, en ik had gelijk, maar ik hoopte dat ze zou vragen of ik het wel redden kon, financieel gesproken, en toen dacht ik: waarom vraag ik haar niet een vijfje te leen, maar ik deed het niet, knipte geërgerd met mijn vingers en liep weg.

Het hotel heette het Alta Loma. Het stond achterstevoren tegen een heuvel aan, daar boven aan Bunker Hill, maar tegen de helling aan gebouwd, zodat de parterre op gelijke hoogte met de straat was maar de tiende verdieping tien woonlagen eronder. Als je kamer 862 had, stapte je in de lift en zakte acht verdiepingen lager, en als je naar de 'kelder' wilde ging je niet naar beneden maar naar de zolderverdieping, één hoger dan de parterre.

Een Mexicaans meisje! Ik kon haar maar niet uit mijn hoofd zetten, mijn Mexicaanse meisje. Ik had geen Mexicaans meisje, maar de straten waren er vol van, het Plaza en Chinatown ziedden ervan, en op mijn manier waren ze allemaal van mij, deze hier en die daar ook, en op een goede dag, als mijn cheque weer kwam, zou dat een feit zijn. Intussen kostte het niets en

waren zij Azteken-prinsessen en Maya-prinsessen, de peon-meisjes in de Grand Central Market, en in de Onze Lieve Vrouwe-kerk, en ik woonde zelfs de mis bij om naar ze te kijken. Dat was heiligschennend gedrag, maar het was beter dan de mis helemaal overslaan, dus als ik aan mijn moeder thuis in Colorado schreef kon ik naar waarheid schrijven: Lieve moeder, ik ben vorige zondag naar de mis geweest. Daar in de Grand Central Market botste ik per ongeluk expres tegen de prinsessen op. Dat gaf me de gelegenheid om ze aan te spreken, en ik glimlachte en zei 'pardon'. Die prachtige meisjes, zo blij als je je als een heer gedroeg en zo, alleen maar om ze aan te raken en de herinnering eraan mee naar mijn kamer te nemen, waar het stof zich op mijn schrijfmachine verzamelde en Pedro de muis vanuit zijn holletje met zijn zwarte oogjes naar me zat te kijken tijdens die korte wijle van droom en mijmerij.

Pedro de muis, een brave muis maar nooit tam geworden, die zich niet liet aaien of africhten. Ik zag hem toen ik de eerste keer de kamer binnenkwam, en dat was in mijn glorie-tijd, toen *Het hondje lachte* in het laatste augustusnummer stond. Dat was vijf maanden geleden, de dag dat ik met de bus uit Colorado in de stad aankwam met honderdvijftig dollar op zak en grote plannen in mijn hoofd. In die dagen had ik een filosofie. Mij waren mens en dier even lief, en Pedro was geen uitzondering. Maar de kaas werd duur, Pedro haalde er al zijn vriendjes bij, de kamer krioelde ervan, en ik moest ermee ophouden en ze brood gaan voeren. Ze lustten geen brood. Ik had ze verwend en ze vertrokken naar elders, op Pedro na, die een asceet was en genoeg nam met het eten van de blad-zijden van een oude Gideons-bijbel.

O die eerste dag! Mevrouw Hargraves deed de deur van mijn

kamer open en daar was hij, met een rood karpert op de vloer, prenten van het Engelse landschap aan de muren en een douche ernaast. De kamer was zes verdiepingen naar beneden, kamer 678, tegen de heuvel aan, zodat mijn raam op hetzelfde niveau als de groene helling was en ik geen sleutel nodig had, want het raam stond altijd open. Door dat raam zag ik mijn eerste palmboom, op nog geen twee meter afstand, en ik dacht natuurlijk aan Palmzondag en Egypte en Cleopatra, maar de palm was zwartig aan de takken, verkleurd door koolmonoxide uit de verkeerstunnel in Third Street, de aangekorste stam verstikt onder stof en zand dat uit de Mojave- en de Santa Ana-woestijn aanwoei.

Lieve moeder, schreef ik naar huis, lieve moeder, ik sta er beslist beter voor. Er was een belangrijke uitgever in de stad en ik heb met hem geluncht en we hebben een contract getekend voor een aantal verhalen, maar ik zal je niet vervelen met bijzonderheden, lieve moeder, want je interesseert je immers niet voor schrijven, en papa ook niet, maar het komt neer op een prima contract, alleen gaat het pas over een paar maanden in. Kun je me dus tien dollar sturen, moeder, of vijf, moederlief, want die uitgever (ik zou je wel zeggen hoe hij heet maar dat zegt je immers toch niets) is vastbesloten mij op het grootste project te zetten dat hij heeft.

Lieve moeder, en Beste Hackmuth – de grote uitgever – die kregen de meeste brieven van mij, vrijwel alle brieven die ik schreef. De oude Hackmuth met zijn gerimpelde voorhoofd en zijn scheiding in het midden, de grote Hackmuth met een pen als een zwaard, zijn foto hing bij mij aan de muur, met de handtekening die wel Chinees leek. Hoi Hackmuth, zei ik dan, jesus man, wat kun jij schrijven! Maar toen braken de magere tijden aan, en Hackmuth kreeg dikke brieven van me. Mijn

god, meneer Hackmuth, er is iets mis met me; de fut is eruit en ik kan niet meer schrijven. Meneer Hackmuth, denkt u dat het klimaat hier er iets mee te maken heeft? Wat vindt u ervan? Meneer Hackmuth, denkt u dat ik net zo goed schrijf als William Faulkner? Wat vindt u ervan? Meneer Hackmuth, denkt u dat de seks er iets mee te maken heeft, want, meneer Hackmuth, omdat, meneer Hackmuth, omdat, omdat, en ik vertelde alles aan meneer Hackmuth. Ik vertelde van het blonde meisje dat ik in het park had ontmoet. Ik vertelde hoe ik het had aangelegd, en hoe het blonde meisje ervoor gevallen was. Ik vertelde hem het hele verhaal, alleen was er niets van waar, het was een idioot verzinsel – maar het was tenminste iets. Het was schrijven, voeling houden met de groten, en hij schreef altijd terug. O man, wat een jofele kerel was dat! Hij antwoordde direct, een groot man die serieus inging op de problemen van een man met talent. Niemand kreeg zo veel brieven van Hackmuth, alleen ik, en ik haalde ze vaak tevorschijn, las ze over en drukte er een kus op. Ik ging voor zijn foto staan en huilde mijn ogen uit mijn kop, en dan zei ik dat hij ditmaal de goeie te pakken had, een hele goeie, een Bandini, Arturo Bandini, mij.

De magere dagen van hardnekkig volhouden. Dat was het woord, volhouden: Arturo Bandini zat voor zijn schrijfmachine, twee volle dagen achtereen, met het vaste voornemen om te slagen. Maar het ging niet, het was het langste gevecht van keihard doorzetten van zijn leven, en er kwam geen regel, niet één, alleen maar één woord dat steeds weer, over de hele bladzij stond, van boven naar beneden hetzelfde woord: palmboom, palmboom, palmboom, een gevecht op leven en dood tussen de palmboom en mij, en de palmboom won: kijk, daar stond hij buiten in de blauwe lucht te wuiven, zoetjes te kra-